

Lidia Klupsz

Koordinator Międzynarodowej Podyplomowej
Letniej Szkoły „Akademia Nieświeska”

Narodowy Instytut Dziedzictwa

Coordinator of the International Postgraduate
Summer School “Nesvizh Academy”.

National Heritage Board of Poland

Międzynarodowa Podyplomowa Letnia Szkoła „Akademia Nieświeska” – jubileusz 25-lecia

The International Postgraduate Summer School “Nesvizh Academy” – 25th anniversary

MIĘDZYNARODOWA PODYPLOMOWA LETNIA Szkoła „Akademia Nieświeska” to polsko-białoruskie przedsięwzięcie, którego misją jest szkolenie kadr konserwatorskich Europy Środkowo-Wschodniej z krajów powstałych w wyniku rozpadu Związku Radzieckiego, przede wszystkim Białorusi, Ukrainy, Litwy, Łotwy i Mołdawii.

„Akademia Nieświeska” funkcjonuje od 25 lat, od roku 1995, kiedy odbył się pierwszy kurs poświęcony teorii i praktyce ochrony krajobrazu kulturowego oraz pielęgnacji historycznych ogrodów i parków. Duże znaczenie dla utworzenia „Akademii Nieświeskiej” miał patronat obydwu ministerstw, polskiego i białoruskiego, w osobach nieżyjącego już śp. Tadeusza Polaka, podsekretarza stanu w Ministerstwie Kultury i Sztuki, oraz Włodzimierza Gilepa, wiceministra w Ministerstwie Kultury Republiki Białoruś.

Międzynarodowa Podyplomowa Letnia Szkoła „Akademia Nieświeska” powstała na mocy porozumienia o współpracy w zakresie szkolenia kadr specjalistów z krajów środkowoeuropejskich, podpisanego 15 listopada 1994 roku pomiędzy Ośrodkiem Ochrony Zabytkowego Krajobrazu z siedzibą w Warszawie, reprezentowanym przez dyrektora Andrzeja Michałowskiego, a Instytutem Problemów Kultury z siedzibą w Mińsku, reprezentowanym przez rektora Uladzimira Skarachodaua. Zasady współpracy określano w kolejnych porozumieniach w 2003, 2005,

THE INTERNATIONAL POSTGRADUATE SUMMER School “Nesvizh Academy” is a Polish-Belarusian project whose mission is to train historic preservation officers of Central and Eastern Europe from countries emerged from the dissolution of the Soviet Union, especially Belarus, Ukraine, Lithuania, Latvia and Moldova.

“Nesvizh Academy” has been in operation for 25 years, since 1995, when the first course on the theory and practice of cultural landscape protection and the care of historical gardens and parks was held. The patronage of both Polish and Belarusian ministries, the late Tadeusz Polak, Undersecretary of State in the Ministry of Culture and Art, and Włodzimierz Gilep, Deputy Minister in the Ministry of Culture of the Republic of Belarus, was of great importance for the creation of the “Nesvizh Academy”.

The International Postgraduate Summer School “Nesvizh Academy” was established on the basis of an agreement on cooperation in the training of professionals from Central European countries, signed on November 15, 1994 between the Centre for the Preservation of Historic Landscape in Warsaw, represented by Andrzej Michałowski, the director, and the Institute of Cultural Problems in Minsk, represented by Uladzimir Skarachodau, the rector. The principles of cooperation were set out in subsequent agreements in 2003, 2005, 2008, 2011, 2014 and most

2008, 2011, 2014 i ostatnio w 2018 roku. Obecnie partnerem Narodowego Instytutu Dziedzictwa – następcy Ośrodka Ochrony Zabytkowego Krajobrazu – współorganizującym „Akademię Nieświeską” jest Białoruski Państwowy Uniwersytet Kultury i Sztuki w Mińsku.

Międzynarodowa Poddyplomowa Letnia Szkoła „Akademia Nieświeska” kształci absolwentów szkół wyższych krajów Europy Środkowo-Wschodniej zawodowo zajmujących się ochroną i konserwacją zabytków. Kursy szkoleniowe odbywają się w cyklach dwuletnich. Każdy z kursów poświęcony jest innej tematyce powiązanej z ochroną, konserwacją i zagospodarowaniem zabytków. Zajęcia rozpoczynają się na Białorusi wykładami teoretycznymi prowadzonymi przez specjalistów polskich i białoruskich, zgodnymi z tematem wiodącym kursu. Wykładom towarzyszą objazdy studialne poświęcone praktycznym aspektom ochrony i konserwacji zabytków. Zakończenie każdej edycji ma miejsce latem następnego roku w Polsce. Celem drugiej części kursu jest przede wszystkim zapoznanie słuchaczy z praktycznymi aspektami ochrony i konserwacji zabytków, pracą służb ochrony zabytków oraz realizowanymi aktualnie w Polsce pracami konserwatorskimi. Służy temu dwutygodniowy objazd naukowy. Na zakończenie kursu, po prezentacji prac dyplomowych związanych z tematem wiodącym danej edycji, słuchacze otrzymują dyplomy ukończenia Międzynarodowej Poddyplomowej Letniej Szkoły „Akademia Nieświeska”; do tej pory otrzymały je 292 osoby pochodzące z Białorusi, Ukrainy, Litwy, Rosji i Mołdawii.

Tematyka przeprowadzonych do tej pory kursów „Akademii Nieświeskiej” była bardzo szeroka;

recently in 2018. At present, the Belarusian State University of Culture and Arts in Minsk is a partner of the National Heritage Board of Poland (the successor of the Centre for the Preservation of Historic Landscape) and co-organizer of the “Nesvizh Academy”.

The International Postgraduate Summer School “Nesvizh Academy” educates graduates of universities in Central and Eastern Europe professionally involved in the preservation and conservation of historical monuments. Training courses are held in two-year cycles. Each of the courses is devoted to a different theme related to the preservation, conservation and development of monuments. The classes begin in Belarus with theoretical lectures conducted by Polish and Belarusian specialists, in accordance with the leading theme of the course. The lectures are accompanied by study tours devoted to practical aspects of the preservation and conservation of monuments. The end of each edition takes place in the summer next year in Poland. The aim of the second part of the course is primarily to familiarize students with practical aspects of the preservation and conservation of monuments, the work of monument protection services and the conservation work currently being carried out in Poland. A two-week scientific tour serves this purpose. At the end of the course, after the presentation of the diploma theses related to the leading theme of a given edition, students receive diplomas of completion of the International Postgraduate Summer School “Nesvizh Academy”; so far, 292 persons from Belarus, Ukraine, Lithuania, Russia and Moldova have received them.

1. Iryna Laptionak, dyrektorka Instytutu Doskonalenia Umiejętności Zawodowych i Przekwalifikowania Kadr na Białoruskim Państwowym Uniwersytecie Kultury i Sztuki, koordynatorka „Akademii Nieświeskiej” ze strony białoruskiej. Podczas inauguracji XXV Kursu Międzynarodowej Poddyplomowej Letniej Szkoły „Akademia Nieświeska” w sali teatralnej zamku Radziwiłłów w Nieświeżu przedstawiła program pierwszej części kursu, pt. „Ochrona i zagospodarowanie zabytkowych zespołów pałacowych i dworskich”, zorganizowanej w Białorusi. Fot. L. Klupsz

1. Iryna Laptionak, director of the Institute for Professional Skills Development and Personnel Requalification at the Belarusian State University of Culture and Arts, coordinator of the “Nesvizh Academy” on the Belarusian side. During the inauguration of the 25th Course of the International Postgraduate Summer School “Nesvizh Academy” in the theatre hall of the Radziwiłł Castle in Nesvizh, she presented the program of the first part of the course, entitled: “The protection and development of historic palace and manor house complexes”, organised in Belarus. Photo by L. Klupsz

dotyczyła zasad ochrony, konserwacji i zagospodarowania obiektów i zespołów zabytkowych, w tym między innymi teorii oraz praktyki ochrony i kształtowania krajobrazu kulturowego, pielęgnacji i rewaloryzacji historycznych parków i ogrodów, ochrony i konserwacji zabytkowych cmentarzy, ochrony i kształtowania krajobrazu miast i miasteczek oraz miast historycznych, ochrony, kształtowania i zagospodarowania turystycznego Kanału Augustowskiego i przyległego dorzecza, ochrony i możliwości zagospodarowania turystycznego zabytkowych fortyfikacji i budowli obronnych, badań interdyscyplinarnych w zespołach pałacowo-ogrodowych, ochrony i możliwości zagospodarowania zabytkowych budowli przemysłowych, wykorzystania oraz zasad zagospodarowania obiektów i zespołów zabytkowych dla celów turystycznych, ochrony i konserwacji zabytkowych budowli sakralnych, ochrony i zagospodarowania zabytków architektury obronnej, ochrony i zagospodarowania zabytkowych zespołów pałacowych i dworskich, zasad określania wartości zabytkowych i formułowania wytycznych konserwatorskich, zasad kształtowania otoczenia zabytku, wyznaczania stref ochrony konserwatorskiej i zagadnień dotyczących autentyczności oraz integralności jako wartości zabytku.

W 2019 roku, w dniach od 7 do 20 października, odbyła się w Mińsku pierwsza część jubileuszowego, XXV Kursu Międzynarodowej Poddyplomowej Letniej Szkoły „Akademia Nieświeska” pt. „Ochrona i zagospodarowanie zabytkowych zespołów pałacowych i dworskich”. Słuchaczami kursu byli profesjonaliści z Białorusi, Litwy, Łotwy i Ukrainy.

2. W uroczystości w zamku Radziwiłłów w Nieświeżu, obok słuchaczy, udział wzięli przedstawiciele Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Białoruskiego Państwowego Uniwersytetu Kultury i Sztuki, Ministerstwa Kultury Republiki Białoruś oraz Komitetu Wykonawczego Rejonu Nieświeskiego. Fot. L. Klupsz

2. The ceremony at the Radziwiłł Castle in Nesvizh was attended, apart from students, by representatives of the National Heritage Board of Poland, the Belarusian State University of Culture and Arts, the Ministry of Culture of the Republic of Belarus and the Executive Committee of the Nesvizh Region. Photo by L. Klupsz

The subject matter of the “Nesvizh Academy” courses conducted so far was very broad; it concerned the principles of preservation, conservation and development of historic buildings and complexes, including the theory and practice of protection and shaping of cultural landscape, care and restoration of historical parks and gardens, protection and conservation of historic cemeteries, protection and shaping of the landscape of towns and cities and historical cities, protection, shaping and development of the Augustów Canal and the adjacent river basin, protection and possibilities of tourist development of historic fortifications and defensive structures, interdisciplinary research in palace-garden complexes, protection and possibilities of development of historic post-industrial buildings, the use and principles of development of historic buildings and complexes for tourist purposes, preservation and conservation of historic sacral buildings, protection and development of monuments of defensive architecture, protection and development of historic palace and manor house complexes, principles of defining historic values and formulating conservation guidelines, principles of shaping the monument’s environment, determination of conservation protection zones and issues concerning authenticity and integrity as the value of a monument.

From 7 to 20 October 2019, the first part of the jubilee 25th Course of the International Postgraduate Summer School “Nesvizh Academy” took place in

Uroczysta inauguracja kursu miała miejsce 7 października w zamku Radziwiłłów w Nieświeżu – wybór miejsca nawiązywał do nazwy „Akademii”. W uroczystości wzięli udział przedstawiciele Ministerstwa Kultury Republiki Białoruś, Narodowego Instytutu Dziedzictwa, Białoruskiego Państwowego Uniwersytetu Kultury i Sztuki, Instytutu Polskiego w Mińsku, Narodowego Historyczno-Kulturowego Muzeum „Rezerwat Nieśwież”, Komitetu Wykonawczego Rejonu Nieświeskiego oraz Otwartej Spółki Akcyjnej „Belrestrawracja” prowadzącej od ponad 50 lat prace konserwatorskie w obiektach zabytkowych.

Tegoroczne zajęcia obejmowały wykłady polskich i białoruskich specjalistów oraz wizyty studyjne prezentujące zagadnienia związane z ochroną i konserwacją zabytkowych zespołów pałacowych i dworskich, a także z problematyką ich zagospodarowania i użytkowania w praktyce. Wykłady dotyczyły tematów takich jak: podstawy prawne ochrony dziedzictwa kulturowego, znaczenie pałaców i dworów Białorusi w kontekście wieloletniej tradycji i współczesnej kultury, aktualne aspekty związane z ochroną i konserwacją zabytkowych pałaców i zespołów dworskich na Białorusi, specyfika konserwacji i adaptacji zespołów pałacowych oraz dworskich wynikająca z doświadczeń białoruskich, typy majątków dworskich i cechy konstrukcyjne dworu szlacheckiego na Białorusi w okresie od XVI do XVIII wieku, charakterystyka dworów ziemiańskich w Polsce, określenie ich genezy, etapów rozwoju i zasobu, zabytkowe rezydencje w Polsce w kontekście zmian praw majątkowych po II wojnie światowej, wpływ zmian społeczno-gospodarczych na ochronę oraz zagospodarowanie

Minsk, entitled: “The protection and development of historic palace and manor house complexes”. The course was attended by professionals from Belarus, Lithuania, Latvia and Ukraine.

The ceremonial inauguration of the course took place on 7 October at the Radziwiłł Castle in Nesvizh – the choice of location was based on the name of the Academy. The ceremony was attended by representatives of the Ministry of Culture of the Republic of Belarus, the National Heritage Board of Poland, the Belarusian State University of Culture and Arts,

the Polish Institute in Minsk, the National Historical and Cultural Museum and Reserve “Niasvizh”, the Executive Committee of the Nesvizh Region and the Open Joint Stock Company “Belrestrawracja” which has been carrying out conservation works in historic buildings for over 50 years.

This year’s classes included lectures by Polish and Belarusian specialists and study visits presenting

3. Prace konserwatorskie wykonane podczas rewaloryzacji zamku Radziwiłłów w Nieświeżu zaprezentował Aliaksei Budnik, kierownik działu prac naukowych muzeum, słuchacz XXIII kursu „Akademii Nieświeskiej”. Fot. L. Klupsz

3. The conservation work carried out during the renovation of the Radziwiłł castle in Nesvizh was presented by Aliaksei Budnik, head of the research department of the museum, a student of the 23rd course of the “Nesvizh Academy”. Photo by L. Klupsz

4. Wykład Mariusza Czuby, zastępcy dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa, wygłoszony podczas inauguracji XXV kursu „Akademii Nieświeskiej”, dotyczył zasobu, stanu zachowania i zagospodarowania zabytków rezydencjonalnych w Polsce. Fot. L. Klupsz

4. Mariusz Czuba, deputy director of the National Heritage Board of Poland, gave a lecture during the inauguration of the 25th Course of the “Nesvizh Academy” on the resources, state of preservation and development of residential monuments in Poland. Photo by L. Klupsz

zabytkowych zespołów pałacowych i dworskich na przykładzie obiektów Suwalszczyzny oraz Mazur, krytyczna analiza planów rekonstrukcji pałacu Paca w Dowspudzie w kontekście doktryny konserwatorskiej, problem granic ochrony zespołów rezydencjonalnych, zasady adaptacji zespołu rezydencyjnego i związane z tym wyzwania oraz uwarunkowania konserwatorskie, prace badawcze, projektowe, konserwatorskie oraz rewaloryzacyjne na zamku w Mirze, określanie wartości dziedzictwa architektonicznego, problemy związane z konserwacją i rekonstrukcją zabytków na przykładzie zespołów pałacowo-parkowych na Białorusi, metodologia rewitalizacji obszarów zabytkowych, nowe trendy w dziedzinie ochrony i zagospodarowania historycznych zespołów pałacowych i dworskich na Białorusi, dylematy konserwatorskie związane ze współczesnym wykorzystaniem zabytkowych dworów i pałaców Małopolski, problem zabezpieczania i ekspozycji ruin dworów i pałaców, prawo międzynarodowe w zakresie ochrony zabytkowych zespołów pałacowych i dworskich na wypadek szczególnych zagrożeń, polskie doświadczenia w ochronie zabytkowych zespołów pałacowych i dworskich podczas konfliktów zbrojnych, charakterystyka uszkodzeń biologicznych występujących w zabytkach architektury, strefy ochrony zespołów dworskich, zasady określania zasobu, waloryzacji, wytycznych konserwatorskich i planu ochrony dla zabytkowych zespołów dworskich i pałacowych, zasady konserwacji drewnianej zabytkowej architektury rezydencjonalnej na przykładzie dworu Karniewskich w Warszawie, podstawy racjonalnej ochrony i konserwacji obiektu zabytkowego na przykładzie projektu dokumentacji konserwatorskiej dworu Rejtanów

issues related to the preservation and conservation of historic palace and manor house complexes, as well as the issues of their development and use in practice. The lectures concerned topics such as: the legal basis for the protection of cultural heritage, the importance of Belarusian palaces and manor houses in the context of many years of tradition and contemporary culture, current aspects related to the preservation and conservation of historic palaces and manor house complexes in Belarus, the specificity of the conservation and adaptation of palace and manor house complexes resulting from Belarusian experience, types of manor houses and structural features of a manor house in Belarus in the period from the 16th to the 18th century, the characteristics of manor houses in Poland, their genesis, stages of development and resources, historic residences in Poland in the context of changes in property rights after World War II, the impact of socio-economic changes on the protection and development of historic palace and manor house complexes on the example of the buildings of the Suwałki Region and Mazury, critical analysis of plans to reconstruct the Pac Palace in Dowspuda in the context of the conservation doctrine, the problem of the boundaries of protection of residential complexes, the principles of adaptation of the residential complex and the related challenges and conservation conditions, research, design, conservation and revitalization works of the castle in Mir, determining the value of architectural heritage, problems related to the conservation and reconstruction

5. Mikalai Ulasiuk, pracownik biura projektowego Brestrestawracjaprojekt, słuchacz XXIII kursu „Akademii Nieświeskiej”, zapoznał uczestników objazdu studialnego obejmującego rejon brzeski z problematyką prac konserwatorskich prowadzonych w kompleksie pałacowo-parkowym w Skokach, od XVII w. do 1939 r. należącym do rodziny Niemcewiczów. Fot. L. Klupsz

5. Mikalai Ulasiuk, an employee of the design office Brestrestawracjaprojekt, a student of the 23rd Course of the “Nesvizh Academy”, acquainted the participants of the study tour covering the Brest region with the issues of conservation works carried out in the palace and park complex in Skoki, which from the seventeenth century to 1939 belonged to the Niemcewicz family. Photo by L. Klupsz

6

w Hruszówce, zasady opracowania dokumentacji ewidencyjnej z uwzględnieniem specyfiki zabytkowych zespołów pałacowych i dworskich jako podstawy do obejmowania ochroną prawną, przechowanie dziedzictwa pałaców i dworów pełniących nowe funkcje muzealne, muzeifikacja zespołów dworsko-parkowych na Białorusi jako środek mający na celu zachowanie dziedzictwa historycznego i kulturowego, perspektywy ochrony i prezentacji zespołów dworsko-parkowych jako części dziedzictwa historycznego i kulturowego Białorusi.

Podczas pierwszej części XXV Kursu „Akademii Nieświeskiej” odbyło się sześć wyjazdów studialnych, w tym: do Nieświeża, do Skoków, Wysokiego, Prużanej, Różanej, Kosowa, do Zalesia, Kulszan i Lubczy, do dworu Przeździeckich i dworu Wańkowiczów w Mińsku, do zespołu dworsko-parkowego Lubańskich w Łoszyca oraz do Białoruskiego Państwowego Muzeum Architektury Ludowej i Stylu Życia Wiejskiego w Oziercu. Celem wizyt studialnych było praktyczne zapoznanie się z zabytkowymi zespołami dworskimi oraz pałacowymi, problematyką ich ochrony i konserwacji, a także z pracami adaptacyjnymi związanymi z zagospodarowaniem tych zabytków dla współczesnych celów. Przedstawione podczas wizyt studialnych zagadnienia dotyczyły konserwacji i zagospodarowania zespołu pałacowo-parkowego w Nieświeżu – zabytku architektury z okresu od XVI do XVII wieku, wpisanego na Listę światowego dziedzictwa UNESCO, wykorzystania

of monuments on the example of palace-park complexes in Belarus, methodology of revitalization of historic areas, new trends in the field of protection and development of historical palace and manor house complexes in Belarus, preservation dilemmas related to the contemporary use of historic manor houses and palaces of Małopolska, the problem of securing and exposing the ruins of manor houses and palaces, international law on the protection of historic palace and manor house complexes in the event of special threats, Polish experience in the protection of historic palace and manor house complexes during armed conflicts, characteristics of biological damage occurring in architectural monuments, the protection zone of manor house complexes, the principles of resource determination, valorisation, conservation guidelines and protection plan for historic manor house and palace complexes, the principles of conservation of wooden historic residential architecture on the example of the Karniewski manor house in Warsaw, the basis for rational protection and conservation of the historical building on the example of the project conservation documentation of the Rejtan manor house in Hruszówka, the principle of developing the registration documentation taking into account the specificity of the historic palace and manor house complexes as the basis for legal protection, preservation of the heritage of palaces and manor houses performing new museum functions, museification of manor house-park complexes in Belarus as

środków architektonicznych i urbanistycznych w restaurowaniu historycznych majątków Białorusi na przykładzie obiektów obwodu brzeskiego, problematyki adaptacji zabytku na cele muzealne na przykładzie XVIII-wiecznego dworu Przeździeckich i dworu Wańkowiczów w Mińsku, ochrony i zagospodarowania zespołu dworskiego w Łoszycy, zasad konserwacji i rewitalizacji zabytkowych parków na przykładzie parku w Łoszycy, koncepcji rewitalizacji z częściową rekonstrukcją XIX-wiecznego zespołu dworskiego Ogińskich w Zalesiu, konserwacji i zagospodarowania zabytku architektury drewnianej na przykładzie dworu Franciszka Boguszewicza w Kuszlanach, współpracy państwa z organizacjami społecznymi w zakresie przywracania wartości historycznej i kulturowej na przykładzie konserwacji i odbudowy zespołu zamkowo-pałacowego w Lubczy, zasad ekspozycji zespołu dworskiego w muzeum architektury drewnianej.

Zgodnie z programem druga część XXV kursu „Akademii Nieświeskiej” odbędzie się latem 2020 roku w Polsce.

W tym miejscu wypada przypomnieć, że od 19 maja do 2 czerwca 2019 roku odbyła się w Polsce, w formie objazdu studialnego, druga część poprzedniego, XXIV Kursu Międzynarodowej Poddyplomowej Letniej Szkoły „Akademia Nieświeska”, pt. „Ochrona i zagospodarowanie zabytków architektury obronnej”. Słuchaczami tego kursu byli specjaliści pracujący w instytucjach związanych z ochroną zabytków pochodzący z Białorusi, Ukrainy i Litwy.

6. Pałac Sapiehów w Różanej był tematem dyskusji dotyczącej kierunków postępowania konserwatorskiego z tego typu rezydencjami, w dużym stopniu zachowanymi w stanie ruiny. Fot. L. Klupsz

6. The Sapieha Palace in Różana was the subject of a discussion on the directions of the conservator's approach to this type of residences, largely preserved in a state of ruins. Photo by L. Klupsz

7. Dr Andrzej Siwek, kierownik Oddziału Terenowego Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Krakowie, poświęcił swój wykład problematyce adaptacji zespołu rezydencjonalnego i związanym z tym zagadnieniom wyzwaniom oraz uwarunkowaniom konserwatorskim, które są tematem wielu dyskusji wśród profesjonalistów zajmujących się ochroną zabytków. Fot. L. Klupsz

7. Dr Andrzej Siwek, Head of the Field Department of the National Heritage Board of Poland in Krakow, devoted his lecture to the adaptation of the residential complex and the related challenges and conservation conditions, which are the subject of many discussions among professionals dealing with the preservation of historical monuments. Photo by L. Klupsz

a means to preserve the historical and cultural heritage, perspectives of protection and presentation of manor house-park complexes as part of the historical and cultural heritage of Belarus.

During the first part of the 25th Course of the “Nesvizh Academy”, six study trips took place, including: to Nesvizh; to Skoki, Wysokie, Prużana, Różana, Kosowo; to Zalesie, Kulszlany and Lubcha; to the Przeździecki and Wańkowicz manor houses in Minsk; to the Lubański manor house and park complex in Łoszyca and to the Belarusian State Museum of Folk Architecture and Rural Lifestyle in Ozierce. The aim of the study visits was to get to know the historical manor house and palace complexes, the issues of their preservation and conservation, as well as the adaptation works related to the development of these monuments for modern purposes. The issues presented during the study visits concerned the conservation and development of the palace and park complex in Nesvizh – an architectural monument from the period from the 16th to the 17th century, included in the UNESCO World Heritage List, the use of architectural and urban planning means in the restoration of historical properties of Belarus on the example of objects in the Brest Region, the issue of adaptation of the monument for museum purposes on the example of the 18th century Przeździecki and Wańkowicz manor houses in Minsk, protection and development of the manor house complex in Łoszyca, the principles of conservation and revitalization of historic parks on the example of the park in Łoszyca, the concept of revitalization with partial reconstruction of the nineteenth-century Ogiński

W trakcie objazdu studialnego uczestnicy „Akademii Nieświeskiej” odbyli wizyty w Warszawie, Modlinie, Gdańsku, Malborku, Helu, Krakowie i Lanckoronie. W Warszawie zapoznali się z problematyką ochrony i zagospodarowania zabytków architektury obronnej na przykładzie fortyfikacji

manor house complex in Zalesie, the conservation and development of the wooden architecture monument on the example of the Franciszek Boguszewicz manor house in Kuszlan, cooperation of the state with social organizations in the field of restoration of historical and cultural values on the example of conservation and reconstruction of the castle and palace complex in Lubcza, the principles of exposition of the manor house complex in the museum of wooden architecture.

According to the programme, the second part of the 25th Course of the “Nesvizh Academy” will be held in Poland in the summer of 2020.

At this point it is worth recalling that in 2019, from May 19 to June 2, the second part of the previous 24th Course of the International Postgraduate Summer School “Nesvizh Academy” entitled “The protection and development of monuments of defensive architecture”, took place in Poland in the form of a study tour. This course was attended by specialists working in institutions related to the preservation of historical monuments from Belarus, Ukraine and Lithuania.

During the study tour, the participants of the “Nesvizh Academy” visited Warsaw, Modlin, Gdansk, Malbork, Hel, Krakow and Lanckorona. In Warsaw, they familiarized themselves with the issues of protection and development of monuments of defensive architecture on the example of fortifications of the medieval Old Town, 19th century fortifications of the Warsaw Fortress and defensive buildings of the Warsaw Citadel used for museum purposes,

8. Ważnym zagadnieniem dotyczącym ochrony i zagospodarowania zabytkowych zespołów pałacowych i dworskich jest rewaloryzacja towarzyszących im historycznych parków i ogrodów. Temat ten był dyskutowany na przykładzie prac rewalizacyjnych przeprowadzonych w zabytkowym zespole dworsko-parkowym Lubańskich w Łosycy. Fot. L. Klupsz

8. An important issue concerning the protection and development of historic palace and manor house complexes is the restoration of accompanying historical parks and gardens. This topic was discussed on the example of revitalization works carried out in the historic Lubański manor house-park complex in Łoszyca. Photo by L. Klupsz

9. Z problematyką ochrony i konserwacji dworów drewnianych w Białorusi uczestnicy objazdu studialnego zapoznali się na przykładzie XIX-wiecznej siedziby białoruskiego pisarza Franciszka Boguszewicza w Kuszlanach. Temat ten zaprezentowała Alena Bobina, metodyk ds. muzeów i ochrony dziedzictwa historycznego i kulturowego Państwowej Instytucji Kultury „Smorgońskie Regionalne Centrum Kultury”, słuchaczka XXIV kursu „Akademii Nieświeskiej”, która po kursie w 2018 r. doprowadziła w kwietniu 2019 r. do podwyższenia kategorii tego obiektu w rejestrze zabytków z 3. (obiekty o znaczeniu regionalnym) na 2. (obiekty o znaczeniu krajowym) na podstawie wykazania i udokumentowania jego wartości materialnych oraz niematerialnych. Fot. L. Klupsz

9. The participants of the study tour familiarized themselves with the issues of preservation and conservation of wooden manor houses in Belarus on the example of the 19th century seat of the Belarusian writer Franciszek Boguszewicz in Kuszlan. This topic was presented by Alena Bobina, a methodologist for museums and preservation of the historical and cultural heritage of the State Cultural Institution “Smorgonie Regional Cultural Centre”, a student of the 24th Course of the “Nesvizh Academy”, who, after the course in 2018, in April 2019 led to raising the category of this object in the register of monuments from 3 (objects of regional importance) to 2 (objects of national importance) on the basis of demonstrating and documenting its tangible and intangible values. Photo by L. Klupsz

średniowiecznych Starego Miasta, XIX-wiecznych fortów Twierdzy Warszawa oraz budowli obronnych Cytadeli Warszawskiej wykorzystanych na cele muzealne, w tym kaponiery pierwszego bastionu zaadaptowanej na ekspozycje Muzeum Katyńskiego. Wizyta studialna w Modlinie poświęcona była określeniu wartości zabytkowych Twierdzy Modlin oraz problematyce zagospodarowania cytadeli modlińskiej w kontekście ochrony konserwatorskiej. W Gdańsku tematyka objazdu dotyczyła zachowania pozostałości murów obronnych Starego Miasta, zagospodarowania XVII-wiecznych fortyfikacji Dolnego Miasta i Opływu Motławy, wartości zabytkowych i ochrony pomnika historii – Twierdzy Wisłoujście oraz problemów konserwatorskich związanych z użytkowaniem Fortu Grodzisko. Wizyta w Muzeum Zamkowym w Malborku dotyczyła problematyki wartości zabytkowych zamku, zakresu prowadzonych prac konserwatorskich, działań na rzecz zachowania autentyczności i integralności zabytku ze względu na wpisanie zamku w Malborku na Listę światowego dziedzictwa UNESCO. W Helu słuchacze zapoznali się ze sposobem zagospodarowania na cele muzealne zespołu obiektów fortyfikacji polskich Rejonu Umocnionego „Hel” zbudowanych przez Polską Marynarkę Wojenną w latach 1931-1939 oraz zespołu obiektów fortyfikacji niemieckich zbudowanych na Półwyspie Helskim podczas II wojny światowej; oba zespoły są wpisane do rejestru zabytków. W Krakowie zagadnienie zintegrowanej ochrony fortyfikacji Twierdzy Kraków zostało zaprezentowane na przykładzie Lunety Warszawskiej, Fortu Kleparz, fortu nr 52 ½ „Skotniki”, fortu 52 „Borek”, fortu 52A „Łapianka” oraz fortu 51 ½ „Swoszowice”. Z tym tematem związana była również problematyka ochrony zieleni militarnej. Zagadnienie ochrony i konserwacji krakowskich murów staromiejskich oraz umocnień obronnych Wzgórza Wawelskiego zostało

including the caponier of the first bastion adapted for exhibitions of the Katyń Museum. A study visit to Modlin was devoted to the determination of the value of the historic Modlin Fortress and the issue of the development of the Modlin citadel in the context of conservation protection. In Gdańsk, the subject of the tour concerned the preservation of the remains of the defensive walls of the Old Town, the development of the 17th century fortifications of the Lower Town and the Motława River, historic values and the protection of the Wisłoujście Fortress – recognized as a Monument of History, as well as conservation problems related to the use of the Grodzisko Fort. The visit to the Malbork Castle Museum concerned the issues of the value of the historic castle, the scope of conservation work, actions to preserve the authenticity and integrity of the monument due to the inclusion of the castle in Malbork on the UNESCO World Heritage List. In Hel, participants got acquainted with the way the complex of fortifications of the Polish Fortified Region “Hel” built by the Polish Navy in the years 1931-1939 and the complex of German fortifications built on the Hel Peninsula during World War II were developed for museum purposes; both complexes are listed in the register of monuments. In Krakow, the issue of integrated protection of the fortifications of the Krakow Fortress was presented on the example of the Warsaw Luneta, Fort Kleparz, Fort 52 ½ “Skotniki”, Fort 52 “Borek”, Fort 52A “Łapianka” and Fort 51 ½ “Swoszowice”. The issue of the protection of military greenery was also connected with this subject. The issue of preservation and conservation of Krakow’s

10. W Lubczy słuchacze „Akademii Nieświeskiej” zapoznali się z problematyką współpracy państwa z organizacjami pozarządowymi w zakresie przywracania wartości historycznej i kulturowej na przykładzie rewitalizacji zespołu pałacowo-zamkowego. Fot. L. Klupsz

10. In Lubcza the participants of the “Nesvizh Academy” became acquainted with the issue of cooperation of the state with non-governmental organizations in the field of restoration of historical and cultural values on the example of revitalization of the castle and palace complex. Photo by L. Klupsz

uzupełnione dzięki ekspozycji muzealnej „Podziemia Rynku Głównego w Krakowie”. Wizyta w Lanckoronie dotyczyła ochrony zabytków architektury obronnej pochodzących z okresu średniowiecza i czasów nowożytnych. Słuchacze XXIV kursu mieli także okazję zapoznać się z galeriami i wystawami prezentowanymi w Muzeum – Zamku Królewskim w Warszawie, Muzeum – Zamku Królewskim na Wawelu oraz w Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.

Na zakończenie słuchacze otrzymali dyplomy ukończenia XXIV Kursu Międzynarodowej Podyplomowej Letniej Szkoły „Akademia Nieświeska” wręczone przez Bartosza Skaldawskiego, dyrektora Narodowego Instytutu Dziedzictwa oraz Irynę Laptionak, dyrektorkę Instytutu Doskonalenia Umiejętności Zawodowych i Przekwalifikowania Kadr Białoruskiego Państwowego Uniwersytetu Kultury i Sztuki w Mińsku. Uroczystość odbyła się w Pałacu Myślewickim w Łazienkach Królewskich w Warszawie.

Nawiązując do jubileuszu 25-lecia funkcjonowania „Akademii Nieświeskiej”, należy podkreślić wieloletni charakter projektu, a także fakt, że nie został on nigdy zarzucony ani zawieszony, a kursy, bez względu na okoliczności, organizowane były cyklicznie każdego roku od momentu powstania „Akademii Nieświeskiej”, to znaczy od 1995 roku.

Międzynarodowa Podyplomowa Letnia Szkoła „Akademia Nieświeska” odgrywa ważną rolę w międzynarodowej polityce kulturalnej Polski skierowanej do krajów byłego Związku Radzieckiego, z którymi łączą nas historia i dziedzictwo kulturowe. Należy do przedsięwzięć wchodzących w skład Programu współpracy między Ministrem Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej a Ministrem Kultury Republiki Białoruś i od wielu lat cieszy się dobrą opinią w środowisku konserwatorskim Europy Środkowo-Wschodniej. ■

Old Town walls and the fortifications of Wawel Hill was supplemented by the museum exhibition “The Underground of the Main Market Square in Krakow”. The visit to Lanckorona concerned the preservation of monuments of defensive architecture dating back to the Middle Ages and modern times. Students of the 24th Course also had the opportunity to see the galleries and exhibitions presented in the Royal Castle in Warsaw – Museum, the Wawel Royal Castle Museum and the Royal Łazienki Museum in Warsaw.

At the end, the students received diplomas of graduation from the 24th Course of the International Postgraduate Summer School “Nesvizh Academy” presented by Bartosz Skaldawski, Director of the National Heritage Board of Poland and Iryna Laptionak, Director of the Institute for Professional Skills Development and Personnel Requalification of the Belarusian State University of Culture and Arts in Minsk. The ceremony took place in the Myślewicki Palace in the Royal Łazienki Park in Warsaw.

Referring to the 25th anniversary of the “Nesvizh Academy”, it is important to stress the long-term character of the project, as well as the fact that it has never been abandoned or suspended, and that courses, regardless of the circumstances, have been organised regularly each year since the establishment of the “Nesvizh Academy”, i.e. since 1995.

The International Postgraduate Summer School “Nesvizh Academy” plays an important role in the international cultural policy of Poland addressed to the countries of the former Soviet Union with which we are connected by history and cultural heritage. It is a part of the Programme of Cooperation between the Minister of Culture and National Heritage of the Republic of Poland and the Minister of Culture of the Republic of Belarus and for many years has enjoyed a good reputation in the conservation community of Central and Eastern Europe. ■